

ДЖЕЙМС УАЙТ ЖИВА КАРТИНА

Превод от английски: Борис Миндов, 1986

chitanka.info

Военният паметник в столицата на планетата Орлигия, макар и уникален, безусловно не беше твърде приятна гледка. Мнозина — същества с усет и разум — напразно се бяха опитвали да описват чувствата си на потрес, ужас и гняв, които им бе причинил видът му. Защото той не представляваше естетична мраморна поема, в която богоподобни образи жестикулират предизвикателно или лежат в доблестна предсмъртна агония, с красиво разположени крайници. Не, състоеше се от орлигиец и землянин сред разбитите останки от командна кабина, принадлежаща на отдавна оstarял модел кораб, всичко това затворено в куб от прозрачна пластмаса.

Орлигиецът стоеше наклонен малко напред, със спълстени от кръв косми по гърдите и лицето. На няколко крачки от него лежеше землянинът, съвсем очевидно умиращ. Под разкъсаната униформа се показваха страшни рани, които са му били нанесени — ясно се виждаха някои органи в коремната област, обикновено скрити от пластове кожа и мускули. И все пак този човек, който не само нямаше смисъл да живее, но и беше неспособен да се движи, се мъчеше да се протегне напред, за да достигне орлигиеца. А най-потресаващото в цялата тази ужасна жива картина беше изражението върху лицето на землянина.

Бе паднала нощ, ала Паметникът се осветяваше от време на време от блясъците, от които силуетите на сградите по краишата на заобикалящия го парк често се откряваха. От всички части на града долитаха звуците на ясни тътнечи гърмежи и ракетите израстваха бързо на тънки стъбла от оранжеви искри, а после разцъфваха с трясък на рояци от падащи звезди. Градът, не — цялата планета беше в празнично настроение. Като се има предвид, че орлигийците обичаха или да вършат нещо както трябва, или изобщо да не го вършат, това се изразяваше в пускане на огромно количество фойерверки и

обичайното веселие. Не можеше да се спи, населението бе полуудяло.

В края на краищата това беше голямо събитие. Утре орлигийците щяха да имат нов Военен паметник...

Както повечето схватки между единични кораби, и тази се оказа продължителна. «Нормално такъв двубой свършва за няколко часа с поражение на орлигийския кораб — мислеше Макюън с оная малка частица от съзнанието си, която не беше заета с бързите маневри, с които корабът му отбягваше противника. — Но в този бой няма нищо нормално» — мислеше той с огорчение. Неприятелят бе започнал да усвоява някои неща, да възприема въоръжението и тактиката на Земята. Дори и той се бе върнал назад към хвърлянето на камъни...

«По-близо! По-близо! — изписука внезапно гласът на Ревиора в слушалките му. — Много сме далеч, дявол да го вземе! След минута ще ни спипат...»

Макюън нямаше нужда от напомняне, че трябва да се държи близо до вражеския кораб, и много други капитани направо биха казали това на мерача. Но той се бе убедил, че младият Ревиора, чийто глас напоследък се бе променил и сигурно щеше да се променя пак в моменти на емоционално напрежение, макар и да показваше всички външни признания на паника, продължаваше въпреки всичко да си служи с оръжието невероятно точно. Макюън отнесе нервния брътвеж на мерача към общия фон от странични шумове и все така съсредоточаваше цялото си внимание върху уредите за управление.

С маневрите си за отбягване на противника от възможно най-голямото разстояние — сиреч възможно най-голямото за неговия кораб, докато за противника то представляваше почти идеално разстояние — той целеше да заблуди орлигийския капитан, че възнамерява да прекъсне боя. Това беше нещо нечувано, чисто и просто защото да се опиташ да избягаш от орлигийски кораб значеше със сигурност да бъдеш унищожен от главното му оръжие, но не бе зле човек да опита. Неприятелският офицер можеше да помисли, че или корабът на Макюън е повреден, или че боеприпасите са свършили, или пък че капитанът му няма достатъчно вътрешна сила да атакува. Така

или иначе той щеше да се обърка и вниманието му можеше малко да отслабне...

Макюън запита тихо: «Ревиора, готов ли си?» И направи остръ завой с кораба си, а после, когато орлигийският кораб попадна в центъра на наблюдателния екран, Макюън изкара ударния лост през резервния шлюз и го задържа в това положение. Корабът мищена нарастваше бавно, после се уголеми толкова бързо, че екранът изведнъж се оказа твърде малък, за да го побере. Глух пресеклив тътен показваше, че докато корабът държеше постоянен курс, а неприятелят се намираше право пред него, Ревиора използваше до максимум предната оръдейна кула. На Макюън се стори, че вижда струя мъгла от една дупка, току-що пробита в корпуса на орлигийския кораб, после образът изчезна, но се появи отново на задния екран като бързо смаляваща се картина.

Ръцете му бяха хълзгави и се налагаше да премигва, за да не влиза пот в очите му. *Провери скоростта!* — крещеше трескавият му мозък на бавните, опипващи пръсти. — *Напред! Преследвай! И най-важното, дръж се наблизо!*...

За да даде възможност на Ревиора да се прицели добре за унищожителен изстрел, Макюън се бе приближил бързо и право към целта. Задържа кораба си на място цели пет секунди. Това беше неразумен риск, но той разчиташе орлигийският кораб да не употреби главното си оръжие срещу него от страх да не би да се сблъска с връхлитация кораб на Макюън дори след като последният бъде ликвидиран заедно с екипажа си. Сега обаче Макюън се отдръпваше бързо от неприятелския кораб и отново се налагаше да му се изпльзва. Все още с резервна тяга, той започна да лъкатуши и да прави свредели, като същевременно се мъчеше отчаяно да намали скоростта на отдалечаване от противника, която бе развил при атаката.

Маневрите за изпльзване, когато корабът е далече, не са толкова резултатни, колкото отблизо, защото главното оръжие на орлигийците има определен обхват. Най-безопасно е да се държиш на близко разстояние и да се движиш бързо. Или поне така е било досега...

Според изчисленията лъчението или енергията, или силовото поле, което представляваше главното орлигийско оръжие, се

натрупваше приблизително за шест-седем секунди, но веднъж попаднали в това поле, корабът и неговите обитатели бяха напълно загубени. И все пак, колкото и да е чудно, поразените кораби наглед оставаха невредими. При крайна предпазливост в тях можеше дори да се влезе. Но само драснете метала на някой от тия кораби или убодете с игла някого от екипажа, и резултатът прилича на атомна експлозия от малък машаб — ала пак, колкото и да е чудно, без никаква следа от пряка или остатъчна радиоактивност. Сега такива кораби без никаква жал се оставяха изолирани, орбитите им, опасни за навигацията, дори не се посочваха, понеже те се разпадаха още от първия метеорит, който пробиеше корпуса им.

Това беше свръхоръжие, само едно от многото оръжия, които бяха принудили Земята да се върне, що се отнася до тактиката, към лъка и стрелата.

Съзнанието на Макюън едва-едва долови потрепванията, които пробягаха по кораба му, когато Ревиора, псуваики глупаво като хлапак, опита хоризонтален изстрел с управляваната от разстояние средна оръдейна кула; но долови по-резките и неравномерни вибрации от попадащите в целта изстrelи на орлигийците. В момента той търсеше отчаяно някакъв начин просто да се изплъзне по-бързо — не от интерес към собствената си безопасност, побърза да се увери той, а понеже новият развой на събитията представляваше промяна в тактиката на орлигийците. На тази промяна трябваше да се противодействува и Макюън се надяваше, че военните на родната му планета ще успеят да намерят противодействие — самият той не виждаше такова.

Да не беше се раждал шведът Нюберг, помисли си Макюън; или, в противен случай, поне да не се бе превърнал в упорит и смел идеалист, чиято самонадеяност бе предизвикала междузвездна война! Знаеше, че такова желание е напълно безсмислено, но дори сред най-ожесточената схватка, която бе преживял, в съзнанието му оставаше едно мекушаво, предателско кътче, което се опитваше да избяга в света на несъздното...

Преди пет години изследователският кораб на ООН «Звездотърсач» (с петдесет и осем души екипаж плюс седем цивилни

специалисти под командуването на капитан Сигвар Нюберг) бе достигнал почти максимално възможните предели и за пръв път бе установил връзка с кораб на чужда цивилизация. В запис, оставен от покойния капитан Нюберг, се описваше вълнението от това събитие и под формата на дневник се даваха известни указания за трудностите, срещнати при разширяването на този контакт.

Странно, отначало корабът (както бе станало известно по-късно, принадлежащ на орлигийците) като че ли не искал да прави контакт, макар че екипажът му не проявявал признания на враждебност. Психологът на «Звездотърсач», работейки, разбира се, въз основа на малко или никакви данни, изказал предположението, че подобно поведение може да се дължи или на висока степен на консерватизъм у тяхната цивилизация, или просто на боязнь. Той добавил обаче, че причината едва ли е страх, като се има предвид, че чуждоземният кораб бил четири пъти по-голям от техния. Но капитан Нюберг установил контакт — точно как, не е известно в подробности, понеже бил човек, който не обичал да говори за постиженията си — и го разширил дотам, че простите поредици от радиосигнали били заместени с размяна на съобщителни капсули, съдържащи технически данни, благодарение на които двата кораба съгласували съобщителните си канали.

Скоро след като между двата кораба се установила аудио-визуална връзка, нещо се объркало. Последните думи от записа на капитан Нюберг били в смисъл, че чуждоземците не само че не са страшни чудовища, но дори са мили, добродушни малки създания, а атмосферните условия и притеглянето изглеждали толкова близки до земните норми, че двете раси можели да съживителствуват на която и да е от родните си планети без помощта на изкуствени приспособления. Вече били разменени няколко думи, главно за взаимно представяне. Но капитанът възнамерявал на другия ден да отиде на техния кораб, защото имал чувството, че орлигийците пак започват да странят.

Когато деветимата от спомагателния кораб, който през това време изследвал една близка слънчева система, се върнали на «Звездотърсач», те разбрали, че на кораба-майка е било извършено поголовно убийство. Нито един от екипажа на кораба не се спасил, а състоянието на труповете явно показвало, че хората са пребити с намирация се най-близо под ръка тъп предмет. Избиването било

безпощадно, а земляните явно били нападнати неочеквано, понеже само на няколко места подът бил изцапан с кръв, която не съответствува на никоя земна група, и нямало нито един мъртъв орлигиец.

Деветчленният екипаж на спомагателния кораб успял някак си да закара кораба-майка до базата му. Положението било, разбира се, крайно напрегнато емоционално — много повече от обикновено, понеже екипажът на «Звездотърсач» бил смесен — и така Земята, която от три века живеела в мир, се озовала в положение на война с цивилизацията на Орлигия.

«А войната — мислеше Макюън, докато сновеше бясно с кораба си по цялото небе на половин миля от лекия кръстосвач на орлигийците — бушува вече прекалено дълго.» Чувството за непосредствена заплаха, поне що се отнася до жителите на родната му планета, бе изчезнало, а с него и ужасът, и справедливият гняв, с който бе започнало всичко. Разходите за отбрана бяха огромни и в магазините за детски играчки вече нямаше мечета, но иначе по малко външни признания можеше да се съди, че е налице състояние на война. Ала се полагаха максимални усилия и щяха да се полагат просто от страх. Ако Земята решеше, тя можеше да изтегли космическата си флота по всяко време, можеше просто да се отдръпне и да прекрати цялата тая работа. Никоя от двете страни не знаеше местоположението на родната планета на другата. Но това, разбира се, щеше да остави въпроса нерешен и накрая, след петдесет или петстотин години, орлигийците неминуемо щяха да намерят Земята. Чувството за чест не позволяващо на жителите на Земята да постигат мир, като прехвърлят проблема върху гърба на своите далечни прапрправнуци.

Но това беше безпорядъчна и твърде незадоволителна война. «Фронтовата линия», така да се каже, се простираше по целия сектор на пространството, където бе установена първоначалната връзка, и двете страни бяха разположили бази на планети в този район, снабдявани от кораби, които се стараеха всячески да скрият откъде са дошли. При такива огромни разстояния беше смешно дори да се говори за патрулиране, а битките представляваха безкрайна, объркана поредица от схватки. Освен при нападения срещу неприятелски бази,

обикновено минаваха три седмици без нито едно сблъскване, и то във време, когато и двете страни водеха войната с максимални усилия. Изобщо се доказа това, което беше известно още отначало: че самата идея за междузвездна война е неприложима и съвсем глупава. Но главната причина за чувството на недоволство се заключаваше във факта, че бавно, но сигурно Земята губеше.

Превъзходството в нападателни и отбранителни оръжия принадлежеше на орлигийците. Те имаха защитен екран, който обгръщаше всеки от корабите им в радиус от две мили и стопяваше всичко, приближаващо се с такава скорост, че да причини вреда — метеори, ракети, нападащи кораби, каквото и да е. Всъщност през този екран можеше да се проникне само ако корабът се насочеше през него с пълзене, така да се каже. Щом проникнеше обаче, управляваните от разстояние мотори на ракетата незабавно преставаха да работят и ракетата минаваше край обекта, без да му навреди. В един-два случая, когато една ядрена бойна глава случайно се насочи към орлигийския кораб, изобщо нищо не стана.

Земната наука беше в състояние да конструира подобен екран, но нямаше да има полза от него, понеже орлигийците презираха прилагането на такива груби средства за нападение като атомните ракети: нали имаха Оръжието.

Виж, него земните учени не можеха да разберат, а още по-малко да наподобят. Знаеха само, че то е някакъв лъч или силово поле, за чието фокусиране са нужни няколко секунди, а максималният му обсег е около тридесет мили. Нямаше противодействие на това Оръжие. Кораб, хванат от него, ставаше безжизнена, непокътната, но и недосегаема черупка — достатъчно беше тя да се бълсне рязко в метеорит или в някаква блуждаеща отломка, за да експлодира и да престане да съществува. Оръжието се смяташе също за причина атомните бойни глави да отказват да се задействуват в близост до орлигийски кораби, но това беше само предположение.

Във висшите среди настъпи паника, спомни си Макюън, когато дори най-съвършените нападателни оръжия на Земята се оказаха безрезултатни. Необходимо беше някакво оръжие, което да бъде толкова просто и примитивно, че орлигийските уреди за неутрализиране да не му действуват, и тактика, която да приложи успешно това оръжие. И се намери известен изход. За да го намерят,

стана нужда да се върнат назад, не чак в епохата на лъка и стрелата, а в периода на Последната световна война, на бронебойното оръдие и ракетите с химическо гориво, използвани от тогавашните самолети. Разработи се тактика, единствено възможната за такива оръжия, но тя имаше това неудобство, че се губеха много хора.

— Сър! Сър! Може ли да пленя кораба?

Беше Ревиора, възбуден, но вече не ругаеше. Малката блуждаеща частица от съзнанието на Макюън се върна изведнъж в настоящето. Той попита:

— Защо?

— Боеприпасите се изчерпват, но в носовия ракетомет имаме три «Марк V» — избъбри Ревиора. — Вече работи; открих повредата в огневата верига. Те няма да очакват ракети точно сега. Можем да приложим оня номер на Хоки... — Той прекъсна внезапно изречението, после запелтечи: — Аз... извинявам се, искам да кажа капитан Хокасури...

— Нищо, нищо — отвърна Макюън. Той погледна набързо командинтото табло, после нагласи всички уреди на «пълен напред». — Добре, плени го.

Хоки имаше куп номера. Хокасури и Макюън бяха Старата дружина — несломимият, непобедим съюз, който винаги ходеше «на лов» заедно. Но всеки екип беше непобедим, докато се случеше някой от двойката да не се завърне. Макюън се размърда неспокойно. Съзнанието му, временно освободено от отговорността да управлява кораба, се пренесе обратно в началните минути на схватката. Вероятно единствено поради лош късмет колегата му бе парализиран; добродушният дребен японец с извинителна усмивка и очи като черни копчета не беше от тия, които правят грешки.

Двамата с Хокасури търсеха на близката планета признания за неприятелска база, когато се натъкнаха на един орлигиец, навярно зает със същата работа. Разстоянието беше около двеста мили. Незабавно се разделиха и атакуваха.

Орлигийците си служеха с доста големи кораби; изглежда, генераторите на Оръжията заемаха голямо място. Земните кораби бяха много малки и бързи и преследваха по двойки. Макар и не

стопроцентово успешно, това се оказа единственият резултатен начин за борба с неприяителя. Оръжието имаше обсег от тридесет мили и се фокусираше за шест-седем секунди. Ето защо два кораба, приближаващи се от различни посоки и извършващи бързи маневри като пасивно смущаване на радиолокационните уреди и разни други действия, целящи да разстроят прицелването на неприяителя, можеха да бъдат поразени от Оръжието, докато достигнаха на две мили разстояние от екрана, заобикалящ вражеските кораби. Но за да проникнат през него, атакуващите кораби трябваше да намалят скоростта си и именно в този момент от двамата нападатели обикновено оставаше един, защото в това време Оръжието успяваше да се фокусира към някой от тях. Оцелелият нападател тогава се счепваше с противника — самата му близост и максимална подвижност го предпазваха от бавнодействуващото Оръжие — и постепенно с мощнни бронебойни снаряди и ракети превръщаше орлигийския кораб в развалини.

Веднъж започнала, такава битка трябваше да се води до смърт, тъй като земният кораб би бил лесноуязвима мишена, ако се опитаеше да избяга обратно през защитния екран.

Макюън не се беспокоеше дали Хокасури ще успее да се промъкне през екрана, толкова често бяха вършили това преди, напук на всички закони на вероятността и статистиката. Те бяха непобедимите, пилотите с онова малко нещо в повече, благодарение на което можаха да се върнат заедно след осемнадесет сполучливи ловни експедиции. Но видя как Хокасури бе парализиран, видя как корабът му се гмурна стремително към планетата под тях и наблюдаваше как експлодира в началото на нейната атмосфера.

Тогава за пръв път Макюън лично изпита чувство на гняв към този орлигийски кораб. Инструкциите в обратен смисъл, предишните нападения винаги му се бяха стрували като голяма и много опасна игра. Но сега този гняв бе изтласкан на заден план от внезапен прилив на страх, граничещ с паника. Когато Макюън се приближи, орлигийският кораб, който би трябвало да е безпомощен, му противодействува. И което беше по-лошо, прилагаше същото архаично оръжие за отбрана от близко разстояние, разработено от земните кораби за нападение — някакъв вид тежкокалибрени картечници.

Корабът на Макюън се намираше в почти същото лошо положение, както и неприятелският...

Сега Макюън наблюдаваше орлигийския кораб, който отново заемаше предния му обзорен екран. Стрелометите бяха на неподвижен лафет; за да ги насочи към обекта, Ревиора трябваше да се прицели с целия кораб; мерачът нямаше друг изход, защото пултът на Макюън за направляване на стрелбата беше излязъл от строя.

«Номерът» на Хокасури се свеждаше до това, да се обстреля вражеският кораб с оръдията, като се икономисват ракетите до момента, когато могат да бъдат насочени право в обекта. Тази работа изискваше изключителна точност. Ревиора може би щеше да се справи.

В течение на четири мъчителни секунди Ревиора насочваше курса на кораба към сблъскване с неприятеля, докато огънят на двете орлигийски картечни кули дълбаеше корпуса му. Внезапно ракетите изхвръкнаха, полетяха светкавично напред и се забиха безпогрешно в продълговатата, тъмна цепнатина, в разпраната корпусна броня на орлигиеца при предишното нападение. След това всичко стана изведнъж. Металът пръскаше навън като фееричен фонтан и нащърбената пролука в корпуса на орлигиеца се удължаваше, разширяваше се и зейваше страшно. Едновременно Ревиора нададе пронизителен вик, който заглъхна по особен начин. Може би за част от секундата Макюън се чуди какво е това; реши, че този необикновен звук се дължи на внезапно всмукан въздух, докато гласът на Ревиора стигне от устата му до микрофона на скафандръа, после протегна трескаво ръце към командното табло.

Ревиора беше мъртъв. Корабът на Макюън продължаваше да се носи право към врага!

Макюън отчаяно натискаше бутоните за управление, за да включи реактивните мотори в носа и опашката, които преместват кораба встрани, и корабът да се извърти, и включи докрай допълнителната тяга на главния двигател, за да се измъкне бързо. Корабът започна да завива, но само толкова. Връзката с главния енергиен реактор беше прекъсната вероятно от неотдавнашната стрелба на орлигийците, а и сигналната система на двигателя за свръхсветлинни скорости не работеше — корабът представляваше развалина. Сега той боксуваше на една страна, но продължаваше да се приближава бързо към противниковия кораб. Макюън натисна други

бутони, запалвайки всички реактивни двигатели от боксувашата страна, за да намали скоростта. Но безрезультатно; това беше недостатъчно; вече бе твърде късно. Когато корабът летеше през металните отломки от експлодирала орлигийски кораб, бе разтърсен бързо и последователно от няколко труса, а накрая земният кораб с раздиращ, стържещ грохот се заклеши точно в дупката, която ракетите му бяха пробили в корпуса на неприятеля.

Сътресението изтръгна Макюън с ремъците и всичко друго от креслото му и го запокити странишком на пода. Главата му се удари в нещо...

Когато се почувствува отново в състояние да мисли нормално, първата му мисъл беше за скафандръа. Капитаните не носеха скафандри по време на бой поради същата причина, която бе наложила предпазната им подплата да бъде тънка и гъвкава; но като цяло скафандрите не бяха сполучливи, затрудняваха движенията, пък и командната кабина бе скътана на сравнително безопасно място в средата на кораба, за да има нужда от тях. Но сега вече нямаше защо да движи ръцете и тялото си свободно: командното табло бе излязло от строя. По никаква необяснима причина два обзорни екрana още работеха, но това беше всичко. Нямаше никакви указания за спадане на въздушното налягане, усещаше, че чува нормално, и с дишането бе същото, но твърде самонадеяно бе да очаква, че сблъскването не е направило пукнатини дори в кабината. Готовеше се да отвори шкафчето със скафандръа, когато до съзнанието му достигна това, което очите му виждаха на двата обзорни екрana.

Единият беше насочен навътре и показваше мястото, където страничните реактивни двигатели бяха фактически споили двата кораба, преди да престанат да работят; някои от вътрешните прегради на орлигийския кораб още светеха, нажежени до зачеряване. Другият еcran даваше изглед навън и показваше повърхността на планетата само на няколкостотин мили от него. Докато Макюън гледаше, ушите му доловиха шушнещ, тънък ручащ звук.

В космическото пространство няма никакви звуци. Орлигийският кораб, разнебитен, почти развалина, носеща останките на малкия кораб, виновен за сегашното му положение, се опитваше да кацне. Той вече навлизаше в атмосферата. Макюън изведнъж забрави скафандря и вместо това се втурна към противоускорителното кресло.

Той все още лазеше в безтегловно състояние над креслото, когато първият тласък го запокити ником към него. Успя да върже само единия предпазен ремък, преди внезапно намалената скорост да го притисне здраво към креслото. За миг му се мярна мисълта, че орлигийският кораб трябва да е твърде зле засегнат, щом иска да кацне в сегашното си състояние. Повредите, причинени му от земния кораб, навярно бяха разстроили аеродинамичната му система дори ако не се смятала останките от земния кораб, прилепени към него като някакъв космически сиамски близнак. После всякааква мисъл секна, тъй като Макюън напрегна всичките си нерви и мускули, за да оживее, да не позволи на своя скърцащ и пукащ гръден кош да се сплеска върху напрегнатото сърце и бели дробове и да задуши живота в него.

След невероятно дълго време — както му се стори — намаляването на скоростта отслабна донякъде, превръщайки се в плавни, равномерни тласъци от едно-две земни ускорения, които можеше да понася спокойно. Очевидно орлигийският пилот бе намалил по-голямата част от скоростта в тънките горни въздушни слоеве, за да сведе до минимум загряването в атмосферата, а после бе започнал да се снишава бавно при последните няколко мили. Не прекалено бавно обаче, защото стратосферните ветрове можеха да тласнат кораба му вертикално въпреки всички усилия на жироскопите. «*Бива си* го този орлигиец, помисли Макюън, заслужава да успее.» Макюън си помисли също, че би почерпил орлигийския пилот, ако такова нещо беше възможно и ако орлигийците пиеха.

Командната кабина трепереше и се люлееше така, че разстройваше и духом, и тялом, сякаш подскачаше и се клатеше в такт с бясната какофония на свистящия въздух, рева на моторите и някаква трополяща, хлопаща от ударите секция, докато спадането на скоростта и съпротивлението на въздуха се мъчеха да направят и двата кораба на парчета. Макюън се учудваше, че останките от кораба му още не са се откъснали.

Изведнъж за последен път скоростта рязко намаля, последва смазващ, разтърсващ удар, после остро проскърцване на разкъсан метал. Кацаха, но още не бяха кацнали. След това корабът неприятно се разклати отвътре навън и отново рязко изпраща раздиран метал. Очите на Макюън се стрелнаха към обзорния еcran. Той показваше камениста, пустинна планетна повърхност, приближаваща се бързо към него. Някой от стабилизаторите на орлигийския кораб трябва да се бе огънал, защото споените кораби се прекатурваха...

Трясъкът беше такъв, като че в мозъка на Макюън се забиваше кирка, и той виждаше как корабът около него се разпада. Появиха се късчета небе със сюрреалистични геометрични форми, които с разместяването на останките се меняха постоянно. Внезапно блесна взрив и Макюън успя да си спомни за повредения им ракетомет в средата на кораба и заредената ракета, все още заклещена в него, после хвърчащите късове на щърбен метал скъсаха и последната нишка на съзнанието му.

Когато Макюън дойде на себе си, чувствуващ удивително слаба болка; най-силните му усещания бяха скованост и извънредно лепкава студенина. «Това трябва да се дължи на шока», определи той бързо. Но върху хладното си тяло имаше нещо топло и влажно, изглежда, съсредоточено в мястото, където чувствуващ притъпените от шока болки. Тогава се погледна от горе на долу и разбра какъв късмет е имал, че се е намирал в състояние на шок. Разбира се, веднага се досети, че умира.

Експлозията бе оставила само няколко парцалчета от униформата му, имаше много кръв, а раните му...

«Човек в такова състояние не бива да се гледа», помисли Макюън тъжно. Ако срещнеше животно в такова положение, щеше да го застреля, а ако беше същество като него, щеше да застане встризи и да повърне. Сега той гледаше страшните рани със странно безчувствие, докато мозъкът му, вцепенен не толкова, колкото тялото му, възстанови връзката със здравата му ръка. Отвори опипом чантичката за бърза помощ, която още висеше от колана му, и се напръска обилно с кръвосъсирващ препарат, а накрая погълна повече от предписаната доза болкоуспокояващи таблетки, защото след време

шокът щеше да премине. След като спря почти напълно външното кръвотечение, Макюън се опита да лежи колкото е възможно по-неподвижно. Чувствуващо, че ако се размърда, ще се пропука по шевовете като голяма футболна топка, пълна с червена меласа.

Едва когато се опита да се озърне — и се помъчи да си обясни защо си бе окказал тази недостатъчна първа помощ — Макюън забеляза орлигиеца.

По какво стечението на обстоятелствата бе попаднал тук, не бе възможно да се каже, но на по-малко от три ярда от Макюън лежеше един от Враговете. «Това малко създание, което прилича много на мече от кадифе, оставено на дъжд, не е кой знае колко внушителен обект», помисли си Макюън. Но космите по гърдите и главата на съществото не бяха спъстени от дъжд, а това, което капеше от разкъсаното му, обезформено лице, не беше вода. Ала орлигиецът бе в много по-добра форма от Макюън, дишаше равномерно и правеше особени конвултивни движения, подсказващи, че съзнанието му се възвръща. Единствената част от униформата на Макюън, останала непокътната, бе широкият колан, за който бяха прикрепени кобурът и чантичката аптечка. Той извади внимателно малкия пистолет с пачката от тридесет куршума с едър калибър и зачака орлигиеца да се свести.

Докато чакаше, опита се да го намрази поне малко.

Макюън беше спокоен човек, който не се вълнува току-тъй — може би в това се криеше тайната на успеха му като капитан и причината за необичайно продължителната му служба. Макюън твърдо вярваше, че при специфичната му работа вълнението убива просто за миг. Човек, който се готови за нападение с омраза или с каквото и да е друго чувство — независимо дали е насочено към врага, или към нещо друго или някого другого, — обременява съзнанието си и не може да се съсредоточи достатъчно върху важната работа да се пази от Оръжието. В бой Макюън не изпитваше никаква омраза към противника, не се сърдеше, че мерачът му кълне и ругае крайно разюздано — когато се върнеха в базата, Ревиора винаги преливаше от извинения, — не изпитваше и никое от по-нежните чувства от мирно време, които можеха да се прокраднат и по време на бой.

Някога имаше едно момиче, стройно, тъмнооко момиче, приدادено към плановия отдел на базата. Макюън се храни с нея няколко пъти, видя как вървят нещата, после почна да я отбягва. Така

постъпваха умните хора — чувство за самосъхранение. А сега разбираше колко е нещастен.

Хокасури също се бе отнасял към цялата работа като към игра. Макюън бе преживял един от редките си пристъпи на гняв, когато парализираният кораб на колегата му капитан експлодира в атмосферата на тази планета и когато Ревиора умря. Но сега изпитваше само смътно съжаление. Припомни си, че орлигиецът, който лежеше отсреща, беше виновен — поне отчасти — за тези смъртни случаи, но все още не можеше да намрази това същество така, че това да го подтикне към действие.

Дългът му повеляващ да убие орлигиеца, независимо дали го мразеше лично, или не. Защо тогава се колебаеше да го застреля, когато е в безсъзнание, и се мъчеше да се надъха с омраза към него? Дали близката му смърт го правеше толковаmekушав, нима Макюън Железния накрая се бе размекнал като тесто? Флегматичен, неусмихващ се и студен, в базата смятаха капитан Макюън за въплъщение на бездушната, убиваща машина. А сега чувствуващ, че разсъждава едва ли не като жена. А сега мислеше, че поне този път би искал да направи нещо, воден по-скоро от чувство, отколкото от хладнокръвни, пресметливи, логични съображения. «Това ще бъде последната ми възможност», каза си той горчиво.

Но дали не се мамеше? Ако този път забравеше логиката, щеше ли да си послужи с пистолета, за да направи орлигиеца на пух и прах просто от омраза, или пък щеше да извърши нещо глупаво? Подлото малодушие беше подбуда наравно с дълга или омразата, а краят на Макюън наближаваше. Той никога не е бил религиозен човек, но никой не бе успял да му даде конкретни данни какво има оттатък, макар мнозина да бяха твърдо убедени, че знаят това. Дали просто се страхуваше, че ако извърши нещо лошо сега, то ще доведе до сериозни последици по-късно, след като умре — дори и всъщност да не вярваше, че има «по-късно»? Макюън изруга тихо, за пръв път от години правеше такова нещо.

«Е, добре тогава! — рече си Макюън ожесточено. — Този мой мозък, разбира се, замаян от шока и болкоуспокоителните таблетки, да не говорим за смъртната заплаха, за пръв път и съвсем категорично за последен път ще разсъждава единствено въз основа на това, което виждат очите.» Той нямаше да застреля орлигиеца. Причината не беше

само страхът от задгробния свят, но и обстоятелството, че тъкмо този орлигиец или някой негов другар от екипажа бе успял да кацне с разбития си кораб.

Макюън каза: «Е, хайде, живей, дявол да те вземе!» — и захвърли пистолета.

Орлигиецът моментално скочи, приведен, на крака.

Макюън само чу смътно как пистолетът се плъзна по наклонения под, падна между разкъсаните шевове на подовата обшивка и изтрополи надолу през разрушения кораб. Гледаше орлигиеца и разбираше, че той го е мамил, преструвал се е на припаднал и скришом го е наблюдавал, докато Макюън бе с пистолет в ръка. Хитро мече е този орлигиец, и сега, когато Макюън беше невъоръжен...

Неволно си помисли, че мускулите под тези меки на вид космати ръце са способни да откъснат главата на човек, както бе показало избиването на екипажа на «Звездотърсач».

«Макюън — рече си той унило, — ти направи голяма глупост.»

Гласът му накара орлигиеца да се дръпне назад, после врагът започна пак да се примъква предпазливо. Макюън забеляза, че едната му ръка виси безсилна и той явно трябва да се напряга, за да се приближи към него. Накрая стигна на три стъпки и като се спря, загледа надолу. Ръмжеше и виеше по особен начин и жестикулираше със здравата си ръка; в тези звуци не се долавяше заплаха. После ръката му се протегна, поколеба се и четири къси, дебели пръста докоснаха Макюън за малко по главата и се отдръпнаха бързо. Орлигиецът заръмжа пак и се оттегли. Той изчезна зад близкия куп отломки и Макюън го чу как се катери непохватно по останките от своя кораб.

Макюън отпусна глава на пода, загубил вече воля да полага огромното усилие, необходимо, за да я държи изправена. Болкоуспокояващите таблетки не действуваха твърде добре и мозъкът му сякаш работеше на пресекулки, като ту галопираше бясно, ту се сковаваше напълно. Изведнъж усети, че е крайно, смъртно уморен, и изглежда, че именно в този момент отново загуби съзнание. Когато се свести, първото чувство на Макюън беше, че от подовата обшивка през

челюстта му преминава някакво трептене. А второто му чувство — че е полуудял.

Очите му бяха затворени и все пак можеше да вижда себе си — целия, включително и главата, полегнала на пода със затворени очи. А в мислите му блуждаеще някакъв непрекъснат брътвеж, който можеше да бъде само бълнуване. Макюън искаше отново да загуби съзнание, но бълнуването го държеше буден. То беше толкова силно, като че някой крещеше в главата му. Но думите, макар и нелепи, се чуха ясно:

«... Не бива да правя това. Семейството ми ще се срамува. Само че моето Семейство е мъртво, всички са мъртви. Убити от Семейството на това гадно същество, което умира. Не бива, ала тук имам възможност да се сдобия с ценни сведения за тях, и тъй като Семейството ми е мъртво, недоволството на други Семейства не може да ми навреди. Възможно е усилията ми да са безполезни и съществото да е вече умряло, раните му са страшни...»

Макюън поклати немощно глава и отвори очи. Примигна, за да съсредоточи зрението си върху странния апарат, който се бе появил на пода на около една стъпка от главата му. Беше тумбест, тежък на вид и тъмносив, с изключение на местата, откъдето тук-там стърчаха снопове тънки медни пръчици. От основата му се подаваше дебел електрически кабел и изчезваше някъде, а точно зад машината бе приклекнал орлигиецът. Изражението на очите му — единствената част от това смазано лице, способна да показва някакво чувство — можеше да се опише единствено като напрегнато.

В сегашното състояние на Макюън му беше трудно да изпитва неоправдано вълнение или учудване. Но той не беше отпаднал дотам, че да не може да разсъждава логично, тъй че съзнаваше съвсем ясно какво преживява.

«Орлигийците имат телепатични способности.»

В същия миг, когато стигна до това заключение, брътвежът в главата му изчезна, но тишина не настъпи. Напротив, там клокочеше каша от полумисли, откъслечни спомени и всеобща бъркотия, а над всичко това лежеше слой от остро чувство на враждебност и инстинктивна ненавист, което орлигиецът безуспешно се опитваше да потисне. Но Макюън разбираше, че другият все пак се опитва, и това говореше добре за него. И знаеше главната причина за объркаността

му: след като бе установил контакт с вид, който му беше смъртен враг, орлигиецът не намираше думи да се изкаже.

Макюън смяташе, че най-разумно ще бъде мислено да му плюе в лицето. Но напоследък бе престанал да постъпва разумно — всецияло бе се отдал на чувствата. Вместо това мислеше: «*Много умело каца. Чудесно кацане.*»

Благодарение на мисловната връзка, която съществуваше помежду им, сега Макюън знаеше, че пред него е орлигийският пилот.

В същия миг мисълта му бе посрещната с учудване и още поголямо объркане. «*Благодаря ти* — отвърна съзнанието на съществото. — *Навремето не знаех, че имам пътник, който ме е наблюдавал.*»

Може би случайно се бе изразил така, но на Макюън се стори, че в тази мисъл се крие изненадващ Човешки хумор. Но хуморът се загуби внезапно в изблика на непресекваща враждебност и отвращение, в потока от зрителни и звукови възприятия, и в изпитваната болка, които, макар и ужасно отчетливи сами по себе си, бучаха в мозъка на орлигиеца с такава бързина, че не можеха да се изразят с думи. Свистящата метална градушка от атакуващия земен кораб, която търси членовете на Семейството му един по един, раздробява ги на кървави късове и продължава да мачка страшно това, което е останало от тях. Като най-млад член на Семейството, с най-бързи рефлекси, той е заемал пилотското място и се е намирал в сравнителна безопасност. Но е усещал и виждал братята си разкъсвани на парчета, а когато баща му е излязъл от командната кабина, за да заеме мястото на стрелеца, ментакомът е предал чувствата на родителя му, мъчещ се отчаяно да поеме въздух в отсека, внезапно пробит от оръдията на Макюън така, че се бе отворил към безвъздушното пространство...

«*Вие започнахте тази война, а не ние!*» — прекъсна го Макюън, който изведнъж се ядоса, понеже изпитваше същите чувства по отношение на Ревиора и други познати, които старательно бе избягвал да смята за приятели. Той помнеше «Звездотърсач».

Отговорът, който получи, го смая. Неговата раса, а не орлигийската, е виновна за войната, и от гледна точка на другия разбираше, че той е прав.

«Каква ужасно отвратителна каша! — мислеше си Макюън. — А Нюберг, клетият, доблестен, невеж капитан Нюберг! Как не е разbral, че на чувството на инстинктивно дружелюбие към тези новооткрити чуждоземни — понеже са толкова нежни и пухести и така напомнят за първия, равен с детето негов приятел, за мечето-играчка — не е нужно непременно да се отговори със същото?» На родната планета на орлигиеца имало един вид, който приличал на земляните толкова много, колкото орлигийците — на мечета. Представителите му били с лоши наклонности, зли, подли и притежавали достатъчно разум, за да бъдат покварени. За орлигийците това същество приличало на дебелите, влажни неща под камъните и на други вонящи неща, които предизвикват сърбеж. Една от хитростите им била да играят и подскачат близо до групички невръстни орлигийчета, докато едно или повече от дечицата, заинтригувани и още недостатъчно умни, за да се пазят, тръгнели подире им. Тези същества били, разбира се, месоядни.

А капитан Нюберг, нетърпелив да разшири духовния хоризонт на Земята чрез контакт с извънземната цивилизация и озадачен от необщителността на чуждоземците, се приближил до орлигийския кораб. Той бил посрещнат от същества, чието отношение към създания като него още от ранно детство било диаметрално противоположно на чувствата му към тях. Но този един-единствен факт не би довел до война, ако Нюберг не се е престаравал в усилията си да спечели приятели и влияние сред орлигийците чрез тактиката, така любима на земните политици.

Ако не се е опитвал да целува деца.

Орлигийците са много емоционална раса и след тази случка събитията са се развили много бързо. На кораба нямало достатъчно същества, способни трезво да разсъдят, че държането на Нюберг само привидно е застрашително...

«Но защо — чудеше се Макюън — не са имали под ръка нито един ментаком?» Вместо неуверени думи и действия, които можели да се изтълкуват погрешно, щели да разберат напълно потенциално опасните различия в навиците на двете раси. Инцидентът със «Звездотърсач» щеше да се избегне, нямаше да има война и той, Макюън, нямаше да умира. Дори сега, когато беше вече късно, Макюън се питаше какво биха направили земните власти, ако им се

обяснеше истинското положение. И те като капитан Нюберг по едно време желаеха много да установят контакт с разумни извънземни същества.

Но пороят мисли на орлигиеца отново го заля. Главният поток бучеше в мозъка му, но не толкова шумно, че да останат незабелязани издайническите странични ручейчета. Неща като факта, че Орлигия не познава войни от голям мащаб (макар че малките войни, нещо като семейни вражди, постепенно се ожесточават), защото Семейната система ги прави невъзможни. На планетата няма народи, само Семейства, представляващи малки, сплотени групички до петнадесет души, които с готовност се подчиняват на почти божествената власт на мъжкия родител, докато покажат задоволителна способност да образуват своя семайна група.

Това беше извънредно консервативен вид цивилизация с много сложни и гъвкави правила за поведение, и нещастието с Нюберг доказваше колко строго се наказваха нарушенията на тези правила. А ментакомът, тоест апаратът за телепатична връзка, бе конструиран едва напоследък от съществуващи уреди, използвани от орлигийските психолози. Изглежда, грохотът от никаква космическа битка е разстройвал деликатно модулираните скимтения и ръмжения, представляващи говоримият език на орлигийците, та са били принудени да изнамерят способ за механична телепатия, за да разрешат проблема за свръзката.

«Точно така» — разсъди Макюън хладно, после съ средоточи вниманието си върху главния поток мисли, изльзвани към него. Това му беше много по-лесно.

Сега той беше целият скован от студ, устата и езикът му горяха от адска жажда и не можеше да повярва, че човешкото тяло, чувствуващо се така крайно и напълно изтощено, е способно да остане будно. Макюън знаеше, че ако разговорът се водеше с устна реч, нямаше да може да го поддържа, толкова беше отпаднал. И мозъка си чувствуващо особено, като че нещо студено и тъмно го притискаше по краищата. «Умората, загубата на кръв и кислородният глад вероятно са причина за това състояние» — помисли си той и се запита иронично кой ли специален правилник би нарушил, ако умре на орлигийския кораб посред разговор.

В мислите на орлигиеца бе настъпило внезапно ново оживление. Те бяха насочени пак към инцидента със «Звездотърсач», изглежда, сред екипажа на оня орлигийски кораб е имало такива, които са се чувствували прекалено ограничени от правилниците за поведение и мислене на родната си планета. Те са били на мнение, че планетата им е твърде затворена и консервативна и за да избегне застой и упадък, е нужен именно контакт с чуждоземна цивилизация. Вярно, че Семействата в земния кораб външно са безкрайно противни, но може би външният вид, смятали някои, не е от първостепенно значение...

Когато отгатна насоката в мислите на другия, Макюън почувствува изведнъж как у него се заражда безумна надежда. Но тя бе последвана от не по-малко отчаяние. Какво можеше да направи той, след като беше едва ли не мъртъв?

«*Да смятам ли — мислеше той колкото можеше по-отчетливо, — че желаете мир?*»

Мислите на орлигиеца буквально кипяха и го обливаха. Вековната им цивилизация е разстроена. Макар че обикновено екипажите на военните кораби се състоят от едно или повече Семейства, по технически причини някои Семейства трябва да се разделят. Само орлигиец може да разбере колко мъчителна и трагична е тази практика. И стотици други семейства, най-добрите семейства, специализирали се в различни технологии, загиват всяка година във войната. Съвсем категорично орлигиецът и много от неговите познати желаят мир!

«*И ние също — мислеше Макюън пламенно — желаем мир.*» После изведнъж изруга. Отваряше се някаква врата, само леко се бе откrehнала, натежала от бремето на някогашни престъпления, кръвопролития и раздори. Как можеше един умиращ човек да я разтвори широко и да прекрачи прага ѝ?

Макюън чувствуваше, че и мозъкът, и тялото му излизат от строя. Би било толкова приятно и лесно просто да остави всичко да спре. Но нали е Макюън Железния, напомни си той настърчително; Макюън Непобедимия, Свръхчовека с едрото тяло и още по-едрата глава, съвършената машина за убиване. Сега той имаше цел, за която наистина заслужаваше да се бори, но единственото му желание беше да се признае за победен, понеже се чувствуваше уморен. «*Мисли,*

дяволите да те вземат! — ругаеше се той. — Мисли, гаден, жалък капитулант...!»

И той мислеше. Немощно, настойчиво умоляваше орлигиеца да предаде предложението му на своите началници. Имаше предвид примирие като подготовка за мирни преговори и обясни как може да стане това, като се използува земният символ — парламентърското знаме. «Бомбардировка» на земна база, при която ще бъдат хвърлени само контейнери с послания, а след това — единичен кораб с бяло знаме, нарисувано на видно място върху корпуса. Земните сили ще се отнесат с подозрение, но Макюън не мислеше, че ще унищожат кораба...

В този момент Макюън загуби съзнание. Сякаш върховете и падините на мозъчните му вълни изведнъж се изравниха, оставяйки го с мисълта, че е жив, но без никакви други усещания. Не знаеше колко време трая това, но когато се свести наново, орлигийският пилот го молеше отчаяно да не умира, уверяващо, че медицинската помощ е на път — заедно с цяла флотилия, която ескортира спасителния кораб — и че той трябва, да остане жив, докато началниците на противника му успеят да поговорят с него.

Макюън бе премръзнал, отпаднал и жаден и сухото му гърло горчеше. Действието на болкоуспокоителното средство вече бе поотслабнало, но той знаеше, че не ще може да задържи бистро съзнанието си — и въобще да остане в съзнание, — ако вземе допълнителна доза. Мислеше с копнеж за вода; знаеше, че орлигийците я употребяват.

Но орлигиецът със съжаление му прати категоричен отрицателен отговор. Той не познаваше добре физиологията на земляните, но беше твърдо убеден, че храна или течности ще навредят още повече на Макюън, като се има предвид колко сериозни са раните му и къде е ранен. В мисълта му имаше някаква особена, гузна отсянка. Макюън се вкопчи в нея, разчопли я и усети чувство на болка, която нямаше нищо общо с раните му. Извън вече посочените съображения орлигиецът се мъчеше да скрие, че не иска за нищо на света да докосва отново землянина.

«Разкажи ми за себе си — продължи орлигиецът бързо, — за своя свят, за живота си, за приятелите и Семейството си. Аз трябва да зная колкото е възможно повече, в случай че...» Той се опита да

спре мисълта си дотук, но успя само да я подчертава: не може да има деликатност, когато две съзнания се срещат... «*В случай че умреш, преди да пристигнат началниците ми.*»

Макюън се бореше с болката и жаждата и с мекия настъпващ мрак, докато се опитваше да разкаже на орлигиеца за Земята, за своите приятели и за себе си. Той защитаваше едно дело и успешното решение значеше край на войната. Но не умееше да бъде красноречив, нито да прикрива неприятните страни на някои неща, защото мисълта не може да лъже. Няколко пъти изпадна в нещо като делириум и тогава водеше последната битка, когато бяха убити Хокн и Ревиора, и се стигна до сблъскването, експлозията и срещата с орлигийския пилот. Не беше в състояние да стори нищо, за да спре този повтарящ се кошмар, който можеше да завърши с нотка на надежда.

Орлигиецът беше ужасен от броя на успешните бойни акции на Макюън, но същевременно, изглежда, изпитваше известно съчувствие заради гибелта на Хокасури и Ревиора. И имаше една особена мисъл, която Макюън не схвани добре, понеже в момента изпадна в делириум — нещо за Оръжието, някак свързано със страшното убеждение на орлигиеца, че никое цивилизирано същество не би нападнало, ако знае, че има петдесет на сто шанс да бъде убито; такава смелост беше немислима.

Но най-голямо впечатление на другия направи съобщението, че действията на отдавна покойния капитан Нюберг са били подбудени от *дружелюбие* към орлигийците. И че на Земята имало същества, много подобни на орлигийците, които Човеците обичали и гледали като галени домашни животни, докато положението на Орлигия е тъкмо обратното. Това значеше, че нещастният капитан е бил убит несправедливо, и ако орлигиецът успееше да убеди началниците си в това, можеше да бъде положена основата за разбирателство и за евентуален мир.

В този момент в съзнанието на орлигийския пилот като че забушува свирепа душевна борба, толкова силна, че той изглеждаше глух към мислите на Макюън, макар че последният беше в един от редките си периоди на мисловна яснота. Съществото се изправи и закрачи назад-напред из празната, разрушена команда кабина. То

преживяваше крайни душевни терзания. Най-после се спря, прилекна над Макюън и започна лека-полека да се навежда напред. На всеки сантиметър водеше жестока борба със себе си.

Една късопръста, космата ръка напипа ръката на Макюън, задържа я, дори я стиска цели две секунди, преди да се отдръпне бързо.

— *Името ми е Грулиау-Ки* — каза орлигиецът.

Няколко секунди Макюън не можа да намери отговор, тъй като усети някаква особена буца на гърлото — което, като си помисли, му се видя глупаво.

— *Макюън* — каза той накрая.

След това предметите се замъглиха. Разговаряха дълго чрез ментакома, главно за войната, за тактиката и съоръженията, и то така, че отговорниците за сигурността на двете страни биха си заскубали косите. Внезапно Макюън с ужас забеляза, че в командната кабина има още трима орлигийци, които го гледаха с интерес и го опипаха на няколко места без особено силни признания на отвращение. Очевидно, откакто се водеше войната, медиците бяха свикнали на страшни гледки. Те се отдръпнаха и веднага след това видя как разрязаха голяма част от командната кабина и се показва синьо небе, тънката колона на спасителния кораб и голо пустинно пространство. В пролуката се монтираше някаква сложна електронна апаратура с кабели, които водеха към разбития орлигийски кораб. Макюън нямаше възможност да разпита за какво е, понеже извадиха кабела на ментакома и го свързаха с този нов апарат.

Оргилийските лекари почистиха раните на Грулиау-Ки, но не можаха да направят почти нищо за лицето му, а съществото упорито отказваше да изостави Макюън и да се прехвърли в спасителния кораб, където да го лекуват както трябва. Изглежда, орлигиецът се чувствува крайно задължен на Макюън поради решението му да не го убива — тогава, когато капитанът на земния кораб имаше пистолет, а орлигиецът лежеше безпомощен на пода. Очевидно орлигиецът бе запомнил този дребен факт от бълнуванията на Макюън. Той искаше да остане при землянина, докато...

В този момент изключиха ментакома.

Пристигаха офицери с все по-висок чин и разговаряха с Грулиау-Ки. Някои побързаха да излязат отново, а други останаха и

наблюдаваха Макюън от местата си зад електронната апаратура — очевидно още спореха с орлигийския пилот, който, изглежда, отказваше да се отмести на повече от няколко стъпки от Макюън.

Изведнъж Макюън разбра, че тук става нещо, нещо, несъответствуващо на това, което бе очаквал, когато четеше мислите на орлигиеца. Например защо, след като го бе умолявал да остане жив, докато дойдат орлигийските големци, пилотът бе позволил да изключат ментакома веднага след пристигането на военните лекари? Защо не му задаваха въпроси по ментакома, вместо да скимят и ръмжат оживено на орлигийския пилот иззад вече явно напълно готовия апарат, намиращ се на десетина крачки разстояние? Какво представляваше впрочем тази проклетия...?

Тънка като мъгла, но лишена от сила, от напътстващи свойства и дори от яснота, през съзнанието му се просмука струйка от мислите на орлигиеца. Ментакомът до него беше изключен, но някъде — около крайната граница на обхвата му и вероятно на спасителния кораб — имаше друг, който работеше, а близо до този апарат — орлигиец, който мислеше за него. В мисълта имаше отсянка на вълнение и надежда, и общите и неизбежни проблеми на стратегията и прилагането ѝ — очевидно мисли на много важен и отговорен орлигиец. Макюън е много храбро същество, продължаваше мисълта, но все пак е по-добре да не се казва на земното създание какво го очаква...

У Макюън избухна такъв силен гняв, че забрави раните си; гневът му беше примесен с крайно себеотрицание. Какъв сляп, наивен глупак е той! Бе се разбъбрил, предал приятелите си, расата си и своя свят. Казал бе всичко на орлигийския пилот и тъй като сега неприятелят знаеше космическите координати на Земята, един планеторушител или няколко бактериологични бомби скоро щяха да сложат край на войната. Разбира се, от орлигиеца бе получил не по-малко ценни сведения, но с тази разлика, че Макюън едва ли беше в състояние да ги предаде по-нататък. Сега те явно нямаха търпение дори да изчакат Макюън да умре, защото апаратът, вече инсталиран и насочен към свитото му тяло, почти превърнато в труп, не беше нищо друго освен Оръжието.

Самата сила на чувствата му го накара да запълзи към Грулиау-Ки. Надигащи се вълни на болка ревяха и се бълскаха в малката, крехка ядка на решителност в мозъка му и той не смееше да погледне

раните си. Но орлигийският пилот гледаше, гледаха и другарите му зад Оръжието и тази гледка изтръгна от гърлата им дрезгаво, мъчително скимтено на съчувствие и ужас. Те имаха чувства; съзнанието му се бе срещнало със съзнанието на един от тях и той знаеше какво го очаква. Това, което възнамеряваха да правят с него, не отговаряше на чувствата им — съзнанието на Грулиау-Ки дори не бе предвидило, че ще го убият безцеремонно. Може би именно затова пилотът бе решил да стои до него — понеже не одобряваше вероломството на своите събрата.

С крайчеца на окото си Макюън видя как някакви намотки в сложната маса на Оръжието засияха ярко, и се сви отчаяно, издавайки тялото си напред. «*Не всички от нас са лоши* — изкреша съзнанието му, мъчейки се напразно да стигне до тях без помощта на ментакома. — *Може и да сте ме измамили, но има място за мир... мир...*» Опита се да протегне ръка и да сграбчи ръката на орлигийския пилот, да им покаже, че желае искрено това, което мисли, но този тъп, беззвукен чукан — ръката му — отказваше вече да се движи, а отстрани Оръжието беше почти готово да изльчи радиацията, енергията или силовото си поле...

... След двеста тридесет и шест години орлигийците се сдобиваха с нов Военен паметник, бяха принудени да се сдобият с нов Военен паметник. А орлигийците бяха много емоционална раса.

Чак след зазоряване шумните празненства утихнаха и множеството — вече мълчаливо и странно сериозно — започна да се трупа около предпазната пластмасова обвивка на стария Паметник, най-страшно въздействуващия Военен паметник, съществувал дотогава. По време на нощните тържества те бяха стояли далеч от него, не би било прилично да се отдават на веселие на това място, ала сега прииждаха от всички краища на града. Идваха и заставаха мълчаливи, сериозни и неподвижни, размърдваха се само колкото да сторят път на сухопътните возила на чуждопланетните големци или на многобройните други техници и специалисти, които имаха работа при Паметника. Някои дори си поплакваха.

На пладне Избраният баща на Орлигия се изправи да им държи реч. Той говори колко радостен и същевременно тържествен е този случай и посочи с гордост замръзналото от памтивека тяло на могъщия

Грулиау-Ки, орлигиеца, който въпреки увещанията на своите приятели и наредданията на началниците си решил да изпълни дълга си към това велико земно същество — Макюнь.

Това бе станало възможно благодарение на излъчителя, създаващ темпорално поле на стаза, някога орлигийско оръжие за война, но сега използван в болниците на всички планети от Съюза. С голяма мъка стазираните тела на Макюнь и Грулиау-Ки бяха запечатани и пренесени на Орлигия, за да чакат там, докато първоначалният нестабилен мир между Земята и Орлигия прerasне в дружба и медицинската наука напредне дотам, че да е в състояние със сигурност да спаси страшно изранения землянин. Грулиау-Ки бе настоял да бъде стазиран със своя приятел, за да може да види лично излекуването на Макюнь. И сега двамата най-големи герои на войната — герои, понеже я бяха прекратили — щяха да излязат от стазата. За тях няма да е минало никакво време между оня миг преди повече от двеста години и настоящия момент, и може би сега за пръв път истински великите в историята щяха да получат наградата, която им дължаха бъдните поколения. Техниците бяха готови, медиците стояха нащрек, моментът бе настъпил вече...!

Множеството, което стоеше най-близо, видя как телата оживяха отново, видя как Макюнь помръдна слабо, а Грулиау-Ки се наведе над него, видя оживлението при пренасянето им до чакащата линейка, която ги откара бързо — временно стазирани наново от малък и по-усъвършенствуван излъчвател, докато стигнат до болницата. Тогава тълпата се разбушува така, че шумът от предишната нощ би могъл да се нарече тишина в сравнение със сегашната олелия. Някои от уважение към скулптора останаха за откриването на новия паметник — красива грамада от бял камък, от която дъхът секваше — но те бяха само няколко хиляди. А когато завърши церемонията, мнозина от тях се приближиха да надзърнат през малките пролуки, разположени тук-таме около основата му.

През тях се виждаше малко триизмерно изображение с всички подробности и цветовете на първоначалния Военен паметник, поставено там, за да напомня на гледащите, че няма нищо велико, благородно или красиво във войната.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.